

Drie kleinbloemige Aster-soorten in Nederland

F. Adema
(Rijksherbarium, Leiden)

Inleiding

Onder de kleinbloemige *Aster*-soorten, die oorspronkelijk uit Noord-Amerika komen, zijn er drie die tot de Nederlandse flora werden gerekend. Bij het samenstellen van de Standaardlijst van de Nederlandse Flora 1980 en het bewerken van het materiaal van deze soorten voor de Atlas van de Nederlandse Flora is gebleken, dat er met twee ervan, *A. tradescantii* en *A. salignus* Willd., problemen zijn. De derde soort, *A. lanceolatus* Willd., kan zonder meer in de Standaardlijst worden gehandhaafd.

Aster lanceolatus Willd. en *A. tradescantii* L.

In de bewerking van de niet-Europese soorten van het geslacht *Aster* voor de Flora Europaea schrijft Yeo (1976) onder *A. lanceolatus*, dat in Europa ten onrechte afwijkende exemplaren met kleine hoofdjes en veel kleine bladen in de bloeiwijze bij *A. tradescantii* zijn ondergebracht. Waarop deze mening is gebaseerd, hebben wij niet kunnen achterhalen. Beide soorten behoren tot een groep van het geslacht *Aster* met vele, nauw verwante soorten. De verschillen tussen de soorten onderling zijn klein. Ook komen bastaarden tussen verschillende soorten van de groep voor, wat de systematiek ervan niet eenvoudiger maakt. Eerst nadat het Amerikaanse *Aster*-materiaal monografisch is bewerkt, kan over de in Europa verwilderde taxa een definitieve uitspraak worden gedaan.

Het Nederlandse materiaal van *A. tradescantii* lijkt sterk op Amerikaanse exemplaren van deze soort, zoals die in de collectie van het Rijksherbarium te Leiden zijn opgenomen. Ook de determinatie van dit materiaal met Amerikaanse flora's levert nimmer problemen op, terwijl een onafhankelijk opgestelde beschrijving van het Nederlandse materiaal, voor een toekomstige aflevering van de Flora Neerlandica, zeer goed met beschrijvingen in Amerikaanse flora's overeenkomt. Er is voor ons dan ook alle reden om *A. tradescantii* te handhaven.

De verschillen tussen *A. lanceolatus* en *A. tradescantii* zijn vooral te vinden in de afmetingen van de straalbloemen. Daar de lengte van de straalbloemen een groot aandeel heeft in de breedte van de bloemhoofdjes is er bij de soorten ook een duidelijk verschil in dit kenmerk. Tenslotte zijn er ook verschillen in de bloeiwijze:

A. tradescantii tamelijk ijl, takken van de bloeiwijze met verscheidene, kleine bladen. Straalbloemen wit, (5½-) 7-8 (-9) mm lang, met een 1-2 mm lange buis.

A. lanceolatus dichter, takken van de bloeiwijze meestal met slechts 1 of 2 kleine bladen. Straalbloemen bleeklila, (8-) 9-12 (-15) mm lang, met een ca. 2 mm lange buis.

Beide soorten zijn in ons land vooral in het Fluviatiele district ingeburgerd.

Aster salignus Willd.

Volgens Yeo (1976) zou *A. salignus* de bastaard van *A. lanceolatus* en *A. tradescantii* zijn. Daar er in de Standaardlijst van de Nederlandse Flora vrijwel geen bastaarden worden opgenomen, moest worden vastgesteld of het Nederlandse materiaal van dit taxon eveneens van hybridogene herkomst was. De bestudering van het materiaal maakte echter al heel snel duidelijk, dat er in Nederland helemaal geen taxon met deze naam kan worden onderscheiden. Het materiaal kan worden verdeeld in twee groepen: één met planten met een min of meer roestkleurig pappus en één met planten met een vuilwit pappus. De exemplaren met het roestkleurige pappus behoren tot hetzij *A. laevis* L., hetzij een van de bastaarden van die soort; die met het vuilwitte pappus ten dele tot *A. lanceolatus* en ten dele tot *A. tradescantii*. In de Nederlandse collecties van het Rijksherbarium is *A. salignus* dus niet aanwezig en tijdens het Floristenconcilie 1980 is de soort dan ook uit de Standaardlijst geschrapt (Adema, 1980).

Literatuur

Adema, F., 1980. Verslag van het Floristenconcilie gehouden op donderdag 29 mei 1980 in het Rijks-herbarium te Leiden. Stencil, Leiden.

Yeo, P.F., 1976. *Aster* L. (naturalized species), in T.G. Tutin c.s., *Flora Europaea* 4, p. 112-116.

Three small flowered Aster-species in the Netherlands

The author discusses the occurrence of three species of *Aster*: *A. lanceolatus* Willd., *A. salignus* Willd. and *A. tradescantii* L. In the Netherlands it is possible, contrary to the views of P.F. Yeo in *Flora Europaea* 4, to recognise *A. tradescantii* as a species separate from *A. lanceolatus*. The Netherlands material of *A. tradescantii* resembles American material of this species. An extensive description of the Netherlands material is in good accordance with descriptions in American flora's. Also, determination of this material with American flora's never gives serious problems.

A. salignus does not occur in the Netherlands. In the material formerly identified on this species there are two types of specimens. The specimens with a rusty coloured pappus belong to *A. laevis* L. or one of its hybrids; those with a dirty white pappus to either *A. lanceolatus* or *A. tradescantii*.